

Tag med til regnskoven i Bolivia

LæseRaketten 2022 sætter klima på dagsordenen. Dette temaforløb tager jer med til de dele af Bolivia, hvor der er regnskov. Eleverne får mulighed for at lære om livet i regnskoven og møde nogle af de børn og familier, som lever deres liv dér. Desuden får de kendskab til regnskovens dyr og planter og regnskovens betydning for jordens klima. En del af forløbet indeholder også forskellige forsøg og eksperimenter.

Forløbet kan bruges som ramme for en temauge, eller som et længere forløb i udvalgte fag. I kan også udvælges enkelte elementer til den daglige undervisning.

Vi tager af sted til Bolivia

1. Eleverne får uddelt flybilletter til Bolivia ([print pdf fra hjemmesiden](#)). I kan stille stolene i rækker som i et fly, og eleverne tager af sted på flyrejsen. Under flyturen præsenteres landet Bolivia. I kan bruge vores PowerPoint og manuskriptet:

<https://heleverdeniskole.dk/bolivia/praesentation-2022/>

Eventuelt kan I også vise en lille film, der giver indtryk af regnskoven - Filmen ligger nederst på denne side og hedder "Intro kort": <http://boliviasskove.info/video/>

2. Eleverne lander hovedstaden La Paz og rejser videre med bus til Buen Destino – en lille by i regnskoven i den nordlige del af Bolivia - tæt på grænsen til Brasilien. Her møder eleverne Jorge Luis på 11 år, som bor ved en flod, hvor han fisker efter piratfisk. I en større by, Riberalta, som ligger i regnskoven længere nordpå, kan eleverne møde Luis Alfredo, som også er 11 år. Han bor i en fattig del af byen med regnskoven i sin baghave.

Portrætterne kan læses individuelt, i grupper eller læses højt i klassen. Se film og billeder om de to drenge på hjemmesiden:

<https://heleverdeniskole.dk/til-eleven/bolivia/jorge-luis/>

<https://heleverdeniskole.dk/til-eleven/bolivia/luis-alfredo/>

Der findes opgaver til de to portrætter sammen med lærervejledningen:

<https://heleverdeniskole.dk/bolivia/laerervejledning-og-opgaver-2022/>

3. Hvis I har lyst til at læse om flere børn, der bor i regnskoven, så kan I vælge at læse teksterne til indskolingen om Carlito på 7 år og Liseth på 9 år.

Bliv klog på regnskoven – introduktion og forsøg

1. På vores hjemmeside har vi nogle små tekster om regnskoven, som eleverne kan læse.

<https://heleverdeniskole.dk/til-eleven/bolivia/saadan-ser-der-ud-i-bolivia/>

<https://heleverdeniskole.dk/bibliotek/colombia/amazonas-verdens-stoerste-regnskov/>

2. Randers Regnskov har en fin pdf, som også kan bruges som baggrundsmateriale.
Se pdf på hjemmesiden.

3. Lav jeres egne forsøg, som giver et indblik i regnskoven som økosystem. Forsøgene findes som samlet bilag på hjemmesiden.

Der findes beskrivelser til følgende forsøg:

- Vandets kredsløb – her kan I også se en lille film: <https://youtu.be/8RepyG9j9pM>
- Fotosyntesen
- Kan man se CO₂?
- Forsøg med spiring
- Omsætning/nedbrydning

Tag eventuelt billeder af forsøgene med små forklaringer til – eller optag en film af forsøgene, som kan bruges til en udstilling eller en fremlæggelse for hinanden eller en anden klasse.

Regnskovens dyr og planter

Lad eleverne vælge dyr eller planter, som de kan præsentere for andre. Et vigtigt element er, hvordan dyret eller planten er tilpasset til at leve/vokse i regnskoven. Nogle dyr og planter er meget specialiserede og kan kun leve i regnskoven. Vær også opmærksom på, om dyret/planten er truet.

1. På vores hjemmeside præsenterer vi nogle dyr fra regnskoven: jaguar, anakonda og piratfisk - <https://heleverdeniskole.dk/til-eleven/bolivia/dyr-i-bolivia/>

2. [Regnskove.dk](https://www.regnskove.dk/) – her kan der for eksempel vælges dyr som jaguar, ozelot, puma, tapir, brillebjørn, brølaber, tukan, kondor og verdens giftigste frø, pilegiftfrø – og planter som bananpalme, oliepalme, gummitræ, kokospalme og lianer.

3. Randers regnskov har et kompendie med dyr. Her præsenterer de dyr fra alle verdens regnskove. Men det er tydeligt, hvilke dyr der lever i Amazonas. Se pdf på hjemmesiden.

4. [Verdensdyr.dk](https://www.verdensdyr.dk/) – er tilgængelig med uni-login, hvis skolen abonnerer.

5. Forslag til aktiviteter:

- Præsenter et dyr med en planche eller en præsentation
- Lav jeres egen model af regnskoven – papkasser med træer, blade, dyr, eventuelt mennesker – eller en stor fælles model i klassen.
- I kan også vælge at lave dyr og planter i papmaché

Regnskovens folk

I Bolivia bor der 36 forskellige oprindelige folk. Mange af dem lever i regnskoven. I har allerede læst om Jorge Luis, som tilhører cavineño-folket. Her fortæller Jorge Luis´ far blandt andet om troen på, at alt i naturen er levende.

1. På vores hjemmeside kan I finde et par artikler om oprindelige folk og deres ritualer.

<https://heleverdeniskole.dk/til-eleven/bolivia/oprindelige-folk-i-bolivia/>

<https://heleverdeniskole.dk/til-eleven/bolivia/oprindelige-folks-ritualer/>

<https://heleverdeniskole.dk/til-eleven/bolivia/aymara-folket/>

<https://heleverdeniskole.dk/til-eleven/bolivia/quechua-folket/>

2. Forslag til aktiviteter:

- Lav dit eget ritual, som viser troen på, at naturen er levende
- Lav en tegneserie eller en film om livet i regnskoven
- Skriv en regnskovshistorie

Regnskoven er truet

Regnskove i hele verden er truet – også i Bolivia. De bliver truet af træfældning, skovbrande, forurening, bygning af veje og dæmninger for eksempel. Det betyder selvfølgelig noget for de mennesker, der bor i regnskoven. Og for de mange dyre- og plantearter, som hører til dér. Men det betyder også noget for klimaet og for kampen for at nedbringe mængden af CO₂.

Det tema skal eleverne blive klogere på og gerne diskutere i klassen.

1. På vores hjemmeside har vi nogle enkelte artikler, som I kan starte med at læse:

<https://heleverdeniskole.dk/til-eleven/bolivia/naar-skovene-faeldes/>

<https://heleverdeniskole.dk/til-eleven/bolivia/verdensmaal-13-klima-i-bolivia/>

<https://heleverdeniskole.dk/til-eleven/bolivia/verdensmaal-15-livet-paa-land-i-bolivia/>

2. Der findes mange organisationer, som arbejder med regnskoven. Vi har valgt to links, som vi mener, eleverne godt kan præsenteres for – og ellers er de gode til lærerne 😊:

<https://regnskove.dk/regnskove/>

<https://redorangutangen.dk/blog/2021/03/19/7-grunde-til-at-beskytte-regnskoven/>

Supplerende information til lærerne kunne være:

<http://www.regnskov.info/>

<https://www.verdensskove.org/regnskoven/hvorfor-er-regnskovene-vigtige>

3. Klassen skal beslutte sig for, hvilke temaer de gerne vil undersøge nærmere. Det kunne organiseres på denne måde:

- I mindre grupper vælger eleverne 2 temaer, som de gerne vil arbejde med. Det kan være noget om mennesker, dyr, planter, regnskoven som økosystem, CO₂, fældning af træer mm.
- Alle temaerne bliver skrevet på tavlen, og klassen vælger i fællesskab dem, som de vil arbejde videre med. Temaerne fordeles i grupperne.
- Hver gruppe fremstiller et faktaark, som kan hænges op i klassen og fremlægges.
- Efter fremlæggelsen går eleverne tilbage i grupperne og vælger 2 indsatsområder – det som de synes, der først skal gøres noget ved.
- I fællesskab beslutter klassen herefter de 2 (eller flere) indsatsområder, som de synes er de vigtigste.
- Klassen laver en handleplan. Hvordan vil de gå videre med temaerne?
Ideeer kunne være:
 - fortæl om temaerne til andre klasser
 - fortæl om temaerne til deres forældre
 - lav en udstilling på biblioteket
 - skriv en artikel til skolebladet
 - lav en lille film og del den med venner og familie

Hvis jeres arbejde skal fremlægges

Hvis I har planlagt et temaforløb og gerne vil afslutte med et arrangement for forældre og søskende, kan I tænke følgende elementer ind i planlægningen:

- Byg en kulisser af billeder med regnskovens træer, dyr og floder.
- Præsenter jeres produkter – film, kasser, bøger, papmaché-dyr.
- Servér evt. mad fra Bolivia: <https://heleverdeniskole.dk/til-eleven/bolivia/lav-mad-fra-bolivia/>
- Læs jeres regnskovs-historier højt eller udstil dem med tegninger til.
- Velkommen i regnskovs-laboratoriet: vis jeres forsøg og forklar eller udstil billeder eller vis film med jeres forklaringer.
- Præsenter jeres arbejde og diskussion med 'den truede regnskov'.